

STUDIEVEJLEDNING OG KURSUSBESKRIVELSER

EFTERÅRET 2010 PERIODE 1 OG 2

Det Samfundsvidenskabelige
Fællessemester
Aalborg Universitet
September 2010

Forord

Denne *studievejledning* indeholder en beskrivelse af projektarbejde og kurser på Det Samfundsvidenskabelige Fællessemester. Her kan du se kravene til semestrets to projekter og angivelse af, hvad du skal have læst til den enkelte forelæsning – plus en hel del mere.

Studievejledningen skal ses i sammenhæng med *semesterplanen*, som angiver tid og sted for de enkelte aktiviteter.

Undervisningen på Fællessemestret er tilrettelagt på grundlag af ”*RAMMESTUDIEORDNING for første studieår på de samfundsvidenskabelige bacheloruddannelser på Aalborg Universitet*”, hvor bestemmelser om mål, indhold og prøver er fastlagt.

Semesterplan, studieordning m.v. kan ses på basis’ hjemmeside:

<http://basis.samf.aau.dk/>

Fra samme side er der adgang til Moodle, som er navnet på vores intranet. Moodle opdateres løbende med slides til forelæsningerne og andre studierelevante oplysninger. For at få adgang til Moodle skal du oprette dig som bruger hos Det Samfundsvidenskabelige Fakultets IT-enhed.

God læse- og studielyst!

På vegne af lærergruppen
Helle Therkildsen
Basisleder

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Fællessemestret	8
Fællessemestrets undervisning	8
Vejledning	9
Retningslinjer for vejledning	10
P1 og P2	11
Projektarbejdet	12
Krav til projektrapporter	13
Krav til P1 projektrapport	13
Krav til den faglige del af P1-rapporten	14
Krav til procesdelen af P1-rapporten	15
Aflevering af P1-rapporten	15
P1-projektseminar – mundtlig eksamen	16
Krav til P2 projektrapport	16
Krav til den faglige del af P2-rapporten	17
Krav til procesdelen af P2-rapporten	18
Aflevering af P2-rapporten	18
P2-eksamen	19
Eksamenstilmelding	20
Studieskift	21
Kursusbeskrivelser	22
Det moderne Danmark – etablering, udfoldelse og udfordringer – del 1-28	22
Det Skæve Danmark: Intro-forelæsninger – del 1-5	24
Del 1: Introduktion til forelæsningsrækken om Det moderne Danmark.....	24
Del 2: Statsmagt og provinser i dansk historisk perspektiv	24
Del 3: Det skæve Danmark og medierne.....	24
Del 4: Regionale fordelingsproblemer i et empirisk og økonomisk teoretisk perspektiv	25
Del 5: Sociale konsekvenser af territorial dynamik	25
Det moderne Danmarks gennembrud – Del 6-12	26
Del 6: Den nationale stat og statsteori.....	26
Del 7: Fra grundlov til parlamentarisme	26
Del 8: Fra traditionelle til moderne samfund: arbejdsdeling, rationalitet og nye sociale organiseringer.....	27
Del 9: Demokrati, det politiske system og politiske partier.....	27
Del 10: Markedsøkonomiens rødder og den politiske økonomis fødsel.....	28
Del 11: Om markedets funktionsmåde – fra Marx til neoklassisk teori	28
Del 12: Fra fattigvæsen til den moderne sociallovgivnings gennembrud.....	29
Det danske samfunds udbygning efter 1945: Den kolde krig, velfærd og sociale forandringer – Del 13 - 18	30
Del 13: Fra Anden Verdenskrig til den kolde krig.....	30
Del 14: Det politiske system, bureaukratier, interesseorganisationer og korporatisme	30

Del 15: Regulering af markedet – fra krise til Keynes.....	31
Del 16: Fra markeder til virksomheder – og forskellige teorier om virksomheder	31
Del 17: Fra residual til universel socialpolitik – den danske velfærdsstatsmodel	32
Del 18: Efter industrisamfundet? Institutionelle og værdimæssige ændringer i efterkrigstiden.....	32
Nationalstaten under pres: opbrud og nye skillelinjer – Del 19 - 23	33
Del 19: Danmarks integration i EF og EU	33
Del 20: Nye skillelinjer og politisk opbrud	33
Del 21: Kritikken af keynesianismen og introduktion til monetarismen og Schumpeter	34
Del 22: Det senmoderne samfund: fra klassebiografi til individuel risikobiografi?	34
Del 23: Socialpolitik og velfærdsstat under forandring	35
Nye udfordringer i et nyt årtusinde – Del 24 - 28.....	35
Del 27: National identitet i en global verden	37
Del 28: Afsluttende paneldebat om aktuelt tema	37
Projektstyring og projektledelse - Del 1 – 5	39
Del 1: Studieteknik	40
Del 2: Teamdannelse i et anerkendende perspektiv	40
Del 3: Kommunikation, samarbejde og konflikthåndtering i team.....	41
Del 4: Teamlæring og dokumentation af teamprocessen?	41
Problemorienteret metode 1-5	43
Del 1: Problemorienteret projektarbejde	44
Del 2: Problemorientering og typer af problemformuleringer	44
Del 3: Undersøgelsens metode og teori.....	44
Del 4: Undersøgelsens metode og empiri.....	45
Del 5: Struktur og analysestrategi i projektarbejde	45
Praktisk Statistik - Del 1 – 4	47
Del 1: Introduktion til faget praktisk statistik	47
Del 2: Læs og forstå statistikken – én variabel	48
Del 3: Læs og forstå statistikken – to eller flere variable.....	48
Del 4: Praktisk anvendelse i projektarbejdet.....	48
Tekstanalyse og kildehåndtering – del 1 – 4.....	50
Del 1: Tekstanalyse I.....	50
Del 2: Tekstanalyse II.....	51
Del 3: Tekstanalyse III	51
Del 4: Kilder til ny viden! Hvordan finder I selv, hvad I skal bruge?	51
Litteraturliste	53

Fællessemestret

Det problemorienterede projektarbejde er kernen i aktiviteterne på Det Samfundsvidenskabelige Fællessemester. Det skal forstås således, at alle aktiviteter i form af kurser (forelæsninger samt tilhørende øvelser og øvelsesopgaver) danner den ramme, som din gruppes projektarbejde skal udfylde og omsætte til en skriftlig rapport, der danner udgangspunkt for mundtlige projektprøver. Din gruppe har tilknyttet en vejleder, der hjælper dig og din gruppe med at udfylde rammen og dermed indfri de krav, der stilles til et projektarbejde.

Projektskrivningen foregår inden for en temaramme. Under semesteroverskriften *Det moderne Danmark*, skriver din gruppe i projektperiode 1 (P1) indenfor temaet *Problemorienteret samfundsforståelse*, og i projektperiode 2 (P2) indenfor temaet *Det danske samfunds udvikling i et tværfagligt perspektiv*.

Vejlederne i din storgruppe vil inden semesterstart have indsnævret temarammen i P1 til et emne, som anses for velegnet at arbejde med, når du som ny studerende skal i gang med dit første projektarbejde. I år er emnet "Det skæve Danmark".

Fællessemestrets undervisning

Undervisningen kan groft set opdeles i den undervisning, der foregår i form af kurser, der er uddybende beskrevet sidst i dette hæfte og den undervisning din gruppes vejleder og kollegaer varetager i form af vejledning af dig og din gruppe.

Kurserne kan igen opdeles i 3 typer, der på forskellig vis indgår i projektarbejdet:

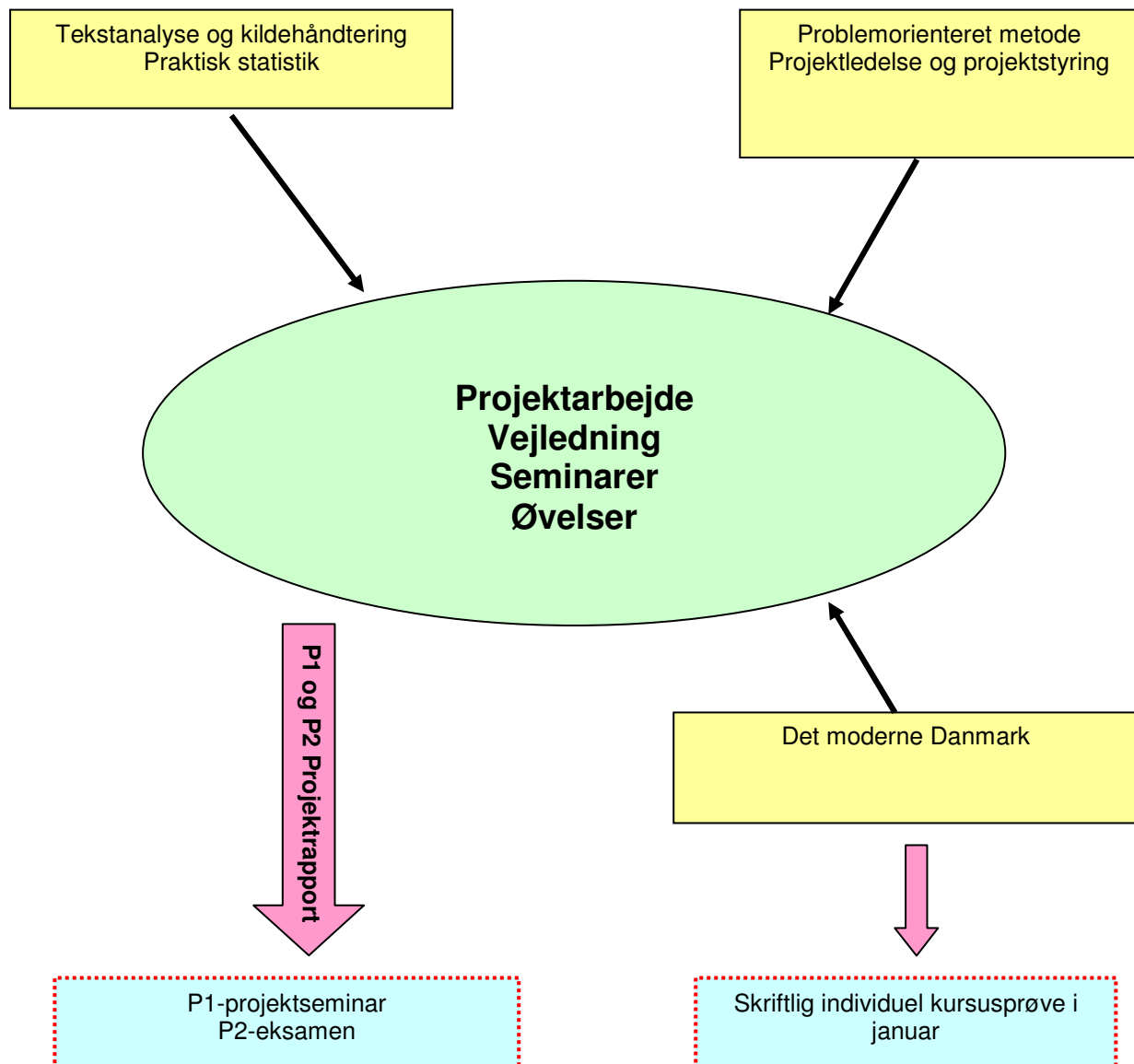
Et kursus, der relaterer sig til semestrets tema og dermed kan inddrages og bruges som inspiration til arbejdet med din gruppes projektemne. Kurset hedder "Det moderne Danmark – etablering, udfoldelse og udfordringer". I sagens natur hverken kan eller skal alt fra disse forelæsninger inddrages i projektarbejdet, da meningen med projektarbejdet er, at der arbejdes i dybden med udgangspunkt i et afgrænset emne. Kurset udgør grundlaget for en individuel skriftlig eksamen i januar måned.

Kurser, der relaterer sig til problemorienteret projektarbejde i grupper og dermed skal inddrages i din gruppes projektarbejde, så din gruppe kan indfri de krav, der stilles til problemorienteret projektarbejde og til udvikling af kompetencer i at indgå i en gruppe. Det drejer sig om kursus i Problemorienteret metode og kursus i Projektledelse og projektstyring. Disse 2 kurser indgår i grundlaget for P2- eksamen.

Kurser, der giver redskaber til projektskrivning inddrages i projektarbejdet i det omfang det er hensigtsmæssigt. Det drejer sig om de kursusgange der har *Tekstanalyse og kildehåndtering* og *Praktisk statistik* som overskrift. Disse kursusaktiviteter evalueres løbende i form af din gruppes arbejde med øvelser og opgaver, og indgår samtidigt i grundlaget for P2- eksamen.

Aktiviteterne på 1. semester kan illustreres således

Vejledning

Din gruppe vil ved semesterstart være tildelt en vejleder, der også er vejleder for flere andre grupper. En samling af 3 til 5 grupper med samme vejleder kalder vi for en ”klynge”. Klyngen er samtidig en administrativ enhed, hvilket betyder at alle grupper i din klynge skal deltage i kurser på samme tidspunkt, samt deltage i diverse sociale arrangementer som en enhed. Når P2 starter er der mulighed for at danne nye grupper og du vil sandsynligvis også få en ny vejleder.

Vejledningen vil foregå som en vekselvirkning mellem møder mellem din gruppe og vejlederen (vejledermøder) og møder mellem klyngen og vejlederen (klyngemøder). Nogle klyngemøder har form af et statusseminar, hvor der stilles specifikke krav til, hvor langt I bør være nået med projektarbejdet, hvad der skal afleveres skriftligt og hvad der skal være genstand for diskussion. Her deltager flere vejledere.

Ved vejledermøder er gruppen i dialog med egen vejleder. Ved aktiviteter for hele

klyngen deltager du i diskussioner af egne og andre gruppers foreløbige resultater, samt spørgsmål af relevans for flere gruppers projektarbejde.

Retningslinjer for vejledning

Ligesom det er vigtigt at gruppemedlemmerne indbyrdes har nogle klare spilleregler er det også vigtigt, at gruppe og vejleder har en fælles forståelse af, hvad der kan forventes af vejlederen og hvad der kan forventes af gruppen. Gruppearbejdet er principielt selvstyrende (vejlederen kan hjælpe med styringen, men skal ikke). Den overordnede styring af projektarbejdet består i, at I skal overholde nogle deadlines til statusseminarer i P2.

Det skal også fremhæves her, at vejlederen ikke er medlem af gruppen. Det er ikke din vejleders ansvar, hvis gruppen ikke når frem til en genial problemformulering eller arbejdet går for langsomt fremad.

Nedenstående retningslinjer er ment som en hjælp, der kan medvirke til at forebygge misforståelser. Vejlederne er forskellige og mange udviser yderst stor velvilje – også udover nedenstående – hvis de skønner, at gruppen har behov for det og fordi I er nye studerende.

I kan forvente at vejlederen

- kan mødes med jer ved enten vejledermøder, klyngemøder eller statusseminarer gennemsnitligt en time om ugen
- ved projektperiodens start aftaler med jer
  - hvordan samarbejdet skal foregå
  - hvordan oplæg og dagsorden for vejledermøder, skal afleveres (mail/dueslag/klyngemappe P2)
  - hvor lang tid før mødet, vejleder skal have oplæg
  - hvor hurtigt I kan forvente svar på en mail? og andet relevant for samarbejdet
- er fagligt kompetent og interesseret i jeres uddannelse
- overholder aftaler
- kender Fællessemestrets studieordning
- læser jeres oplæg og kommenterer/diskuterer indhold med jer
- når det skønnes nødvendigt, giver ideer til, hvordan I kommer videre
- på jeres opfordring, hjælper med at løse eventuelle samarbejdsproblemer i gruppen
- forholder sig til de krav, der stilles til projektarbejdet og til projektperiodens læringsmål og vejleder jer i overensstemmelse dermed

I kan ikke forvente at vejlederen

- læser og kommenterer samme oplæg flere gange
- fungerer som en ordbog eller et opslagsværk
- finder litteratur til jer. I kan spørge om hjælp
- retter jeres projekt for sproglige mangler (vedkommende kan påpege sproglige mangler eller særlige problemer)
- inden aflevering bedømmer projektrapporten – censor kan jo være uenig
- står til rådighed efter projektets afleveringsfrist
- kan svare på praktiske spørgsmål, som ”hvor kan man købe kopikort”. Står det ikke på hjemmesiden, så spørg din studiesekretær

Vejlederen kan forvente at gruppens medlemmer

- overholder aftaler
- deltager aktivt både mundtligt og skriftligt
- er bevidste om, at de selv er ansvarlige for projektrapportens endelige udformning
- aflyser et planlagt møde, hvis det viser sig, at gruppen ikke har behov for mødet
- har forberedt sig til vejledermøderne, herunder at alle i gruppen har læst de oplæg, som vejlederen skal forholde sig til
- holder sig orienteret om Fællesmestrets indhold og selv har styr på eget skema
- forholder sig aktivt til vejledningsprocessen og så tydeligt som muligt fortæller vejleder, hvilke faglige og procesmæssige problemer de tumler med – ellers får vejleder svært ved at hjælpe gruppen

Skulle der opstå problemer mellem gruppe og vejleder, så sig det til vejlederen. Det kan jo være, at der blot er tale om misforståelser. Er det mere end som så, kan gruppen henvende sig til en af lærergruppens koordinatører, som vil hjælpe med at løse problemet.

Vær opmærksom på, at de fleste vejledere ikke har fast arbejdssted på Strandvejen og derfor typisk vil være svære at få fat på udenfor aftalte mødetidspunkter. Vær også opmærksom på, at mange har et presset program og at man derfor skal aftale vejledermøder i god tid. Får din gruppe akut behov for hjælp, kan I altid henvende jer til en anden vejleder i storgruppen, ligesom jeres egen vejleder også kan henvise til en anden vejleder, hvis denne bedre er i stand til at hjælpe jer med et bestemt spørgsmål.

P1 og P2

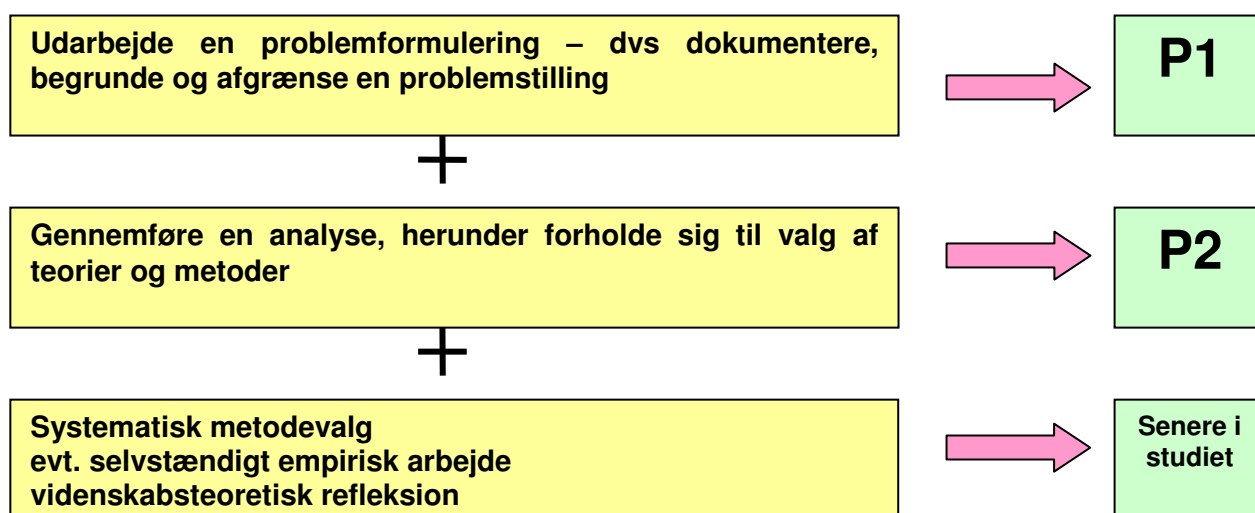
Fællesmestret giver en indføring i problemorientering. Det er en længerevarende pædagogisk proces, hvor du gradvist gennem flere projektperioder bliver i stand til at beherske flere og flere dele af det problemorienterede projektarbejde.

I P1, der varer fra 1. september til uge 39, fokuseres der i projektarbejdet på at lave en problemformulering. I P2, der varer fra uge 40 til 31. januar udvides kravene

betydeligt, således at gruppens valgte problemformulering også skal underkastes en analyse. For nogle af jer vil kravene afhængig af valgte studieretning udvides i forårssemestret med hensyn til stringens og metodevalg, herunder inddragelse af videnskabsteori.

I løbet af fællessemestret får du lært at tænke problemorienteret, får tilegnet dig metodiske og praktiske færdigheder, får lært at anvende teori, samt får erfaring med at få arbejdet i en gruppe til at fungere. Således er du ideelt set rustet til at gennemføre et projektarbejde under større tidspres og med mindre vejledning på efterfølgende semestre.

Den projektpædagogiske progression kan illustreres som i nedenstående figur

Projektarbejdet

I et projektarbejde kommer der løbende resultater. De skabes og formes i den kontinuerlige udveksling og bearbejdning af ideer, som sker mellem gruppens medlemmer, andre medstuderende og vejledere. De studerendes diskussioner af hinandens oplæg, gruppens arbejdsplaner og drøftelserne med vejlederen udvikler projektet.

Et væsentligt aspekt ved projektarbejdet er, at du “lærer at tage ansvar for egen læring”. Langt hovedparten af al læring foregår uden, at en underviser er til stede. En forudsætning for at kunne tage ansvar for egen læring er, at projektgrupperne og den enkelte studerende udvikler bevidstheden om egne læreprocesser. Denne bevidsthed skal opøves og udvikles gennem projektgruppens tilbagevendende vurderinger af såvel eget projektarbejde som vurderinger af andres. Derfor er der i studieordningen formuleret krav om, at projektgruppen eksplicit forholder sig til de individuelle og gruppemæssige læreprocesser. Det handler om udvikling af dine *evner til at indgå i gruppearbejde* - både som praktisk færdighed og som indsigt i gruppedynamiske fænomener.

Gruppens projektarbejde skal formidles i en *projektrapport*, der danner udgangspunkt for de mundtlige P1 og P2 prøver. Rapporten indeholder for det første en faglig del med resultaterne af arbejdet med en afgrænset problemstilling. For det andet indeholder den en procesdel om, hvordan projektgruppen har tilrettelagt samarbejdet i gruppen.

Et væsentligt formål med P1 er at du opnår færdigheder i at *formulere, begrunde og afgrænse en problemstilling*. Problemformuleringen skal ses som *det styrende princip* i projektarbejdet. Der skal især fokuseres på tre aspekter:

1. at der inden for et selvvalgt emne/problemstilling opstilles *forskellige typer af problemformuleringer*
2. at der argumenteres for den valgte problemformulering på *et dokumenteret grundlag*, og
3. at problemformuleringen er *afgrænset* og derved til at undersøge.

I det problemorienterede studium kan det samme emne studeres ud fra forskellige tilgangsvinkler. Tilgangene kan føre til forskelligartede forståelser, resultater og konklusioner. Målet er, at I bliver i stand til bevidst at vælge mellem de forskellige typer af problemformuleringer og begrunde dette valg.

Det er derfor vigtigt, at gruppen diskuterer mulige problemformuleringer under det valgte projektemne. Det er endvidere vigtigt, at I dokumenterer det valgte problems karakter og omfang. Endelig er det også vigtigt at afgrænse problemet, så det kan undersøges inden for en projektperiode. En række *Hv*-spørgsmål hjælper til dokumentation, afklaring og præcisering af problemformulering: *Hvad drejer sagen/problemet sig om? Hvilket omfang har det? Hvordan er det blevet opgjort? Hvordan har det udviklet sig over tid? Hvordan afgrænser det sig fra beslægtede fænomener?*

Krav til projektrapporter

Et projektarbejde skal indfri de læringsmæssige målsætninger, der er fastlagt i Fællesmestrets studieordning. Som en retningsgivende hjælp har vi i det følgende yderligere uddybet læringsmålene for P1 og P2 til en "tjekliste", der for nogle kan være en hjælp i projektarbejdet.

Krav til P1 projektrapport

Ifølge studieordningen er det målet for P1, at den studerende efter periodens projektarbejde kan:

- udarbejde en problemformulering – dvs. begrunde, dokumentere og afgrænse en problemstilling inden for projektperiodens tema
- argumentere for den valgte problemformuleringstype
- vurdere og håndtere den litteratur projektrapporten bygger på

- udarbejde noteapparat og litteraturliste korrekt
- redegøre for erfaringer med måden gruppen har samarbejdet på

Krav til den faglige del af P1-rapporten

Den faglige del bør typisk indeholde følgende (den logiske opbygning af rapporten i form af overskrifter og sammenhæng bestemmer i selv. Nedenstående skal derfor ikke ses som en køgebog til rækkefølge og overskrifter, men som en indholdsmæssig tjekliste):

- En kort redegørelse for emnet.
- Hvad er der tidligere skrevet om emnet/problemstillingen, eksempelvis i kursislitteraturen?
- Overvejelser over forskellige typer af problemformuleringer, samt en argumentation og begrundelse for den valgte problemformulering.
- En diskussion af problemformuleringens relevans. Hvorfor er den interessant? Hvad er problemet?
- Dokumentation af problemformuleringen, det vil sige en redegørelse for den viden/teori, der problematiseres, samt empirisk dokumentation for påstande om faktiske forhold. Data præsenteres i tabeller og/eller diagrammer.
- En præcis problemformulering, det vil sige en kort og klar formulering af rapportens hovedspørgsmål.
- Diskussion og definition af problemformuleringens centrale begreber.
- Argumentation for afgrænsninger, for valg og fravalg mht. tid, kontekst o. lign.
- Eventuelt en perspektivering med overvejelser om fremgangsmåde til besvarelse af hovedspørgsmålet (problemformuleringen).
- Projektrapporten skal have en klar struktur og være formuleret i et sagligt og fagligt præcist sprog. Formelle krav til kildeangivelse og litteraturliste skal være opfyldt. Endvidere skal formelle krav til præsentation af citater, tabeller og figurer være fulgt.

Krav til procesdelen af P1-rapporten

For at implementere kravene i P1 indeholder rapporten typisk redegørelse for og erfaringer med:

- Arbejdsprocesserne i forbindelse med studiet. Hvordan har gruppen organiseret projektarbejdet?
- Læreprocesserne – hvordan var vores forudsætninger? Hvad har vi opnået? Hvordan kommer vi videre?
- Gruppeprocesserne – erfaringer med kommunikation, roller og/eller samarbejdsaftaler?
- Hvordan har vi brugt vejlederen?
- Hvilken betydning har ovenstående haft for projektarbejdet?

Aflevering af P1-rapporten

P1-rapporten afleveres *mandag den 20. september kl. 13.00* – for sen aflevering tæller som et eksamensforsøg.

P1-rapporten skal afleveres således:

- 1 ex til din studiesekretær, som samtidig registrerer, at rapporten er afleveret til tiden.
- 1 ex i din vejleders dueslag
- 1 ex i din suppleringsvejleders dueslag
- 1 ex til hvert medlem i suppleringsgruppen. Afleveres i suppleringsgruppens dueslag.
- I skal desuden sende rapporten på mail til jeres vejleder og suppleringsvejleder.

Af forsiden skal det fremgå:

- At det er en P1-rapport
- Rapportens titel
- Hvilken storgruppe, klynge og projektgruppe der har udarbejdet rapporten
- Navne på gruppens medlemmer
- Årstal og måned på aflevering

P1-Rapportens omfang

Af studieordningen fremgår det, hvordan man definerer en normalside og hvad der indgår i optællingen af en rapport's sidetal.

En opgaves eller en projektrapports maksimale omfang er fastsat som normalsider. En normalside svarer til 2400 anslag (et bogstav, et tegn, et mellemrum udgør alle et anslag).

P1-rapporten må maksimum fylde 25 normalsider (Inklusiv max. 5 sider til procesdelen). Indgår du ikke i en gruppe må P1-rapporten maksimum fylde 10 sider (Inklusiv max. 2 sider til procesdelen)

P1-projektseminar – mundtlig eksamen

P1-projektseminar er en mundtlig gruppeeksamen, der afvikles med udgangspunkt i den afleverede P1-projektrapport. Til projektseminaret deltager gruppen, deres vejleder, suppleringsgruppe(r) og en supplerende vejleder. Der er afsat 45 minutter pr. gruppe. Deltagelse i projektseminaret forudsætter at P1-projektrapporten er afleveret til tiden.

Forløbet af seminaret er typisk:

- Gruppen starter med at fremlægge deres forslag til dagsorden. Vejleder og suppleringsvejleder beslutter, om der skal ske ændringer i dagsordenen.
- Gruppen holder max. 10 minutters mundtlige oplæg. Udvalg centrale aspekter ved projektet som det kunne være interessant at diskutere yderligere. Spild ikke tiden med at referere hele projektet – vejleder, suppleringsvejleder og suppleringsgruppen har læst rapporten!
- Suppleringsgruppen udleverer til seminaret en A4-side med skriftlige kommentarer til projektrapporten og fremlægger mundtligt den vigtigste kritik. Det kan være en god idé at fokusere på styrker og svagheder.
- Projektrapporten, gruppens oplæg og suppleringsgruppens kommentarer diskuteres.
- Vejleder og suppleringsvejleder kommenterer projektrapporten.

Selvom I går til eksamen som gruppe, bedømmes I individuelt. Alle skal deltage aktivt. Jeres vejleder er ordstyrer og tildeling af ordet er ikke nødvendigvis afhængigt af hvem der først rækker hånden op.

Beståelseskravet er jf. Studieordningen §6: *”P1-projektseminar bedømmes bestået/ikke bestået af eksaminator på baggrund af den enkelte studerendes aktive deltagelse.”*

Husk: Navneskilte og rekvirering af projektor, hvis I skal bruge en til jeres fremlæggelse (kontakt studiesekretæren). Det er gruppernes ansvar at opstille borde og sørge for stole til alle.

Krav til P2 projektrapport

P2-projektet formuleres inden for periodens tema: ” Det danske samfunds udvikling i et tværfagligt perspektiv” og med udgangspunkt i et af kernetemaerne fra kursus i ”Det moderne Danmark”. Projektrapporten skal inddrage flere fags begreber og/eller teorier og tager typisk udgangspunkt i dele af pensum fra kursus i ”Det moderne Danmark”. Der bør inddrages supplerende litteratur, der kan bidrage i dybden i en analyse af projektrapportens problemformulering.

Ifølge studieordningen er det målet for P2, at den studerende kan:

- redegøre for udvalgte træk ved det danske samfunds udvikling af relevans for det valgte kerne tema/projekttema
- redegøre for og begrunde hvordan den valgte problemstilling er belyst i et tværfagligt perspektiv
- udarbejde en problemformulering – dvs. dokumentere, begrunde og afgrænse en problemstilling
- gennemføre en analyse af den valgte problemformulering, herunder begrunde teori- og metodevalg
- formidle resultatet af projektarbejdet i et klart og korrekt sprog, der samtidig overholder videnskabelige konventioner med hensyn til dokumentation i tekst (inklusiv grafer og tabeller), litteraturliste og noteapparat
- redegøre for gruppens læring og egen læring, herunder vurdere resultatet af gruppens brug af forskellige kommunikative og styringsmæssige teknikker
- påpege styrker og svagheder ved den afleverede projektrapport, herunder komme med begrundede forslag til, hvordan eventuelle svagheder ved rapporten kvalitativt kan forbedres

Krav til den faglige del af P2-rapporten

Den faglige del bør typisk indeholde følgende (den logiske opbygning af rapporten i form af overskrifter og sammenhæng bestemmer i selv. Nedenstående skal derfor ikke ses som en koge bog til rækkefølge og overskrifter, men som en indholdsmæssig tjekliste):

- En kort redegørelse for emnet.
- Hvad er der tidligere skrevet om emnet/problemstillingen, ud fra forskellige faglige eller tværfaglige synsvinkler, blandt andet i kursuslitteraturen?
- En diskussion af problemformuleringens relevans. Hvorfor er den interessant? Hvad er problemet?
- Dokumentation af problemformuleringen, det vil sige en redegørelse for den viden/teori, der problematiseres, samt empirisk dokumentation for påstande om faktiske forhold. Data præsenteres i tabeller og/eller diagrammer.
- Argumentation for valg af metoder til empirisk dokumentation og for fortolkning af den valgte empiri.
- En præcis problemformulering, det vil sige en kort og klar formulering af rapportens hovedspørgsmål.
- Diskussion og definition af problemformuleringens centrale begreber.
- Argumentation for afgrænsninger, for valg og fravalg mht. tid, rum o. lign.
- Redegørelse for og diskussion af undersøgelsesmetoden, det vil sige fremgangsmåden til besvarelse af problemformuleringen. Hvordan skal analysen af problemformuleringen gribes an, og hvorfor netop på denne måde? Følgende skal indeholdes:
  - Argumentation for valg og fravalg af empiri
  - Argumentation for valg og fravalg af anvendte redskaber, herunder teorier, begreber og metoder

- Eventuel opstilling og argumentation for underspørgsmål eller hypoteser
- Projektrapporten udarbejdes på grundlag af eksisterende litteratur og empirisk materiale. Selvstændig indsamling af empiri (f.eks. egen spørgeskemaundersøgelse) indgår således ikke i bedømmelseskriterierne for P2.
- I forbindelse med analysen er det derimod et krav, at der sker en vurdering af den videnskabelige litteratur i relation til problemformuleringen. På hvilken måde er litteraturens problemstillinger, argumenter og resultater relevante? Er resultater dokumenterede? Er fortolkninger rimelige? Holder argumentationen?
- En konklusion, der indeholder svar på problemformuleringen, og gerne suppleret med vurderinger af fordele og ulemper ved den valgte fremgangsmåde.(overvej f.eks. om I ville være nået til en anden konklusion, hvis I havde valgt en anden fremgangsmåde)
- Projektrapporten skal have en klar struktur og være formuleret i et sagligt og fagligt præcist sprog. Formelle krav til kildeangivelse og litteraturliste skal være opfyldt. Endvidere skal formelle krav til præsentation af citater, tabeller og figurer være opfyldt.

Krav til procesdelen af P2-rapporten

For at implementere kravene i P2 bør procesdelen i rapporten indeholde en ti siders teoretisk og oplevelsesbaseret analyse og vurdering af gruppens læring og egen læring i arbejdet med projektledelse og projektstyring. Der kan tages udgangspunkt i nedenstående:

- 1) Hvordan har I organiseret teamarbejdets læreprocesser? (*f.eks: Gennem processtyrerfunktionen i teamledelse, refleksion- og dialog processer*)
  - a) Hvad er de bedste erfaringer?
  - b) Hvordan har I hver især bidraget til at teamsamarbejdet lykkedes?
  - c) Hvilke vanskeligheder har I/du arbejdet med at overkomme?
  - d) Hvordan kan dine og jeres nuværende erfaringer bidrage til at udvikle teamsamarbejdet?
- 2) Hvordan har teamet udarbejdet og anvendt samarbejdskontrakter (*f.eks: Internt i teamet, med vejleder, andre teams?*)
- 3) Hvordan har teamet anvendt kommunikation og konflikthåndtering til ledelse og udvikling af team?
  - a) Hvad har haft den bedste effekt på din og jeres kommunikation i teamet?
  - b) Hvilke vanskeligheder har I/du arbejdet med at overkomme?
  - c) Hvordan har I arbejdet med konflikthåndtering i teamet og med eventuel inddragelse af vejleder?

Aflevering af P2-rapporten

P2-rapporten afleveres senest **mandag den 20. december kl. 11.00** – for sen aflevering tæller som et eksamensforsøg.

P2-rapporten skal afleveres således:

- 3 ex til din studiesekretær, som samtidig registrerer, at rapporten er afleveret til tiden. Studiesekretæren fremsender derefter 1 eksemplar til hhv. vejleder og censor.

Af forsiden skal det fremgå:

- At det er en P2-rapport
- Rapportens titel
- Hvilken storgruppe, klynge og projektgruppe der har udarbejdet rapporten
- Navne på gruppens medlemmer
- Årstal og måned på aflevering

P2-Rapportens omfang

Af studieordningen fremgår det, hvordan man definerer en normalside og hvad der indgår i optællingen af en rapports sidetal.

En opgaves eller et projekts maksimale omfang er fastsat som normalsider. En normalside svarer til 2400 anslag (et bogstav, et tegn, et mellemrum udgør alle et anslag).

P2-rapporten må maksimum fylde 60 normalsider (Inklusiv noter, litteraturliste, kildefortegnelse og max. 10 sider til procesdelen). Forside, titelblad, indholdsfortegnelse samt bilag tæller ikke med i de 60 normalsider. (*Bilag vil typisk ikke være eksaminandens egen tekst, men præsentation/reproduktion af kildemateriale og indregnes ikke i sidetallet, men skal stå i rimeligt forhold til projektets omfang. Rimeligt forhold er max 10 normalsider. Har I flere bilag skal det begrundes og godkendes af vejleder*)

Indgår du ikke i en gruppe må P2-rapporten maksimum fylde 25 sider (Inklusiv max. 4 sider til procesdelen)

P2-eksamen

P2-eksamen omfatter følgende aktiviteter: ***P1: Problemorienteret samfundsforståelse, P2: Det danske samfunds udvikling i et tværfagligt perspektiv, Projektledelse og projektstyring, Praktisk statistik, Tekstanalyse og kildehåndtering, samt Problemorienteret metode.*** (I alt 21 ECTS)

Om P2-eksamen indeholder studieordningen følgende bestemmelser:

P2-eksamen er en mundtlig individuel eksamen, der afvikles med udgangspunkt i P2-projektrapporten og et indledende oplæg fra den studerende. Projektrapporten indgår indirekte i bedømmelsen. Prøven varer 20 minutter. Bedømmelse efter 7-trinsskalaen. Intern censur.

Deltagelse forudsætter, at P2-projektrapporten er afleveret rettidigt.

Tilrettelæggelse af P2-eksamen

Da vurderingen af den enkeltes præstation foregår i forhold til opfyldelse af læringsmålene for P2, og eksaminationen tilrettelægges med udgangspunkt i hele den afleverede projektrapport, er det naturligt at læringsmålene indgår som skelet og huskeseddel ved eksaminationen og at eksaminator samtidigt stiller spørgsmålene med udgangspunkt i projektrapporten og på det forventningsniveau projektrapporten giver anledning til.

Alle studerende kan få stillet spørgsmål til de kurser, der indgår i P2-eksamen. Det kan specielt med et forventet lavt niveau pga. mangler i den afleverede rapport (eller i dele af den), være særligt påkrævet. Modsat kan det vise sig, at enkelte studerende under eksaminationen ikke kan leve op til en udmærket rapport forventede høje niveau (eller dele af den) og eksaminator derfor også her anser det for påkrævet at stille spørgsmål med udgangspunkt i pensum for kurserne.

1. Den samlede tid for den studerendes indledende oplæg, eksamination og votering er 25 minutter.
2. Den studerende holder et valgfrit mundtligt oplæg på max. 5 minutter, der tager udgangspunkt i den afleverede projektrapport.
3. Eksaminationen tilrettelægges af eksaminator og gennemføres primært af eksaminator.
4. Eksaminator kan tilpasse eksaminationen til den enkelte ud fra det mundtlige oplæg, den studerende har lavet og løbende i forhold til hvordan eksaminationen skrider frem
5. Bedømmelsen foretages på baggrund af studieordningens formuleringer af læringsmål og vurderingskriterier for P2
6. Der SKAL føres eksamensprotokol løbende (karaktererne er absolutte og ikke relative)
7. De studerende får eksamensresultatet oplyst en ad gangen umiddelbart efter at alle i gruppen er eksamineret. Herefter kan gruppen høre censurs kritik af den afleverede projektrapport (max. 15 minutter).
8. Da projektrapporten indgår indirekte i bedømmelsen skal og må rapporten ikke bedømmes særskilt

Eksamenstilmelding

På 1. studieår er du automatisk tilmeldt alle prøver første gang de udbydes. Som førsteårsstuderende *skal* du deltage i prøverne første gang de udbydes, og det er ikke muligt at framelde sig.

Bliver du syg til eksamen eller er så uheldig at dumpe, kan du i samme semester gå til syge- og reeksamen. Sygdom skal dokumenteres ved indsendelse af lægeerklæring. Tilmelding til syge- og reeksamen skal ske ved henvendelse til Fakultetets eksamenskontor inden for bestemte tilmeldingsfrister.

Fakultetets eksamenskontor kan, hvis usædvanlige forhold gør sig gældende, dispensere fra tilmeldingsfristen.

Studieskift

Hvis du i løbet af første semester fortryder dit valg af studie kan du efter individuel ansøgning og senest 14. januar søge om at følge et alternativt 2. semester omfattet af rammestudieordningen. Herefter vil studieskift effektueres inden du starter på 3. semester. For jer der kommer i tvivl vil der være informationsmøde primo januar. Vær imidlertid opmærksom på, at overflytning til alternativt 2. semester kræver at du opfylder adgangskravene til det pågældende studie og at der er plads på studiet.

Kursusbeskrivelser

Det moderne Danmark – etablering, udfoldelse og udfordringer – del 1-28

v/Poul Thøis Madsen, Lars Schädler Andersen, Christian Albrekt Larsen, Lars Skov Henriksen og Helle Therkildsen

Formål

- At give den studerende en grundlæggende viden om det moderne samfunds institutioner og deres funktioner set i en historisk kontekst
- At introducere den studerende til centrale begreber og teorier, der kan bruges til at beskrive det moderne og senmoderne samfund
- At give den studerende færdigheder i at se samfundsmæssige problemstillinger i et tværfagligt perspektiv

Indhold

Kurset tager udgangspunkt i etableringen af nationalstaterne i 1800-tallet, hvilket markerer overgangen til det moderne samfund og udviklingen af dets grundlæggende institutioner, som marked, demokrati, ret mv., der også er strukturerende for nutidens samfund. Udbygningsfasen omfatter perioden fra 1930'ernes krise og socialreformer til starten af 1970'erne, hvor blandingsøkonomien, udbygningen af velfærdsstaten og den kolde krig er vigtige kendetegn. Den klassiske modernitet udfordres i perioden fra 1970'erne og frem karakteriseret ved deregulering af markedet, opbrud i politiske systemer, europæisk integration, etablering af internationale retsinstanser og betydelige skift i socialpolitikken og solidaritetsfølelsen. I denne periode sker overgangen fra moderne til senmoderne samfund. Kurset afsluttes med en række perspektiverende forelæsninger, der belyser aktuelle udfordringer for de institutionelle grundpiller set fra forskellige samfundsvidenskabelige perspektiver.

De enkelte kursusgange tager udgangspunkt i nedenstående kernetemaer, der alle belyses i et tværfagligt perspektiv:

Globalisering

Ulighed og klasser

Demokrati og deltagelse

Danmark i det internationale samfund

National identitet

Velfærdsstat og social sikring

Regulering i en national og global sammenhæng

Organisatorisk og institutionel forandring

Omfang

Kurset har et omfang på 8 ECTS

Undervisnings- og arbejdsformer

Lærerstyrede forelæsninger på store hold. Den studerende skal arbejde med et omfangsrigt pensum og selv gennem læsning, udarbejdelse af notater og brug af forelæsernes notater være i stand til at indfri kursets læringsmål.

Læringsmål

Det er målet, at den studerende med udgangspunkt i pensum og efter deltagelse i kurset kan:

- redegøre for (beskrive, sammenfatte og sammenligne) udvalgte samfundsvidenskabelige teorier og begreber
- redegøre for (beskrive, sammenfatte og sammenligne) udvalgte institutioners funktioner og funktionsmåder i et historisk perspektiv
- identificere og argumentere for, hvilke samfundsvidenskabelige teorier og begreber, der kan anvendes til at belyse udvalgte problemstillinger
- anvende flere fags teorier og begreber i en diskussion af udvalgte problemstillinger

Vurderingskriterier

Opfylder den studerende ovenstående læringsmål, gives karakteren 12

Karakteren 02 gives hvis den studerende kan:

- gengive teorier og begreber korrekt
- beskrive nogle af de fundamentale træk ved den måde udvalgte institutioner fungerer på
- anvende begreber og teorier, men usystematisk og på en måde der ikke altid er korrekt

Prøveform

5 timers individuel skriftlig prøve med egne hjælpemidler. Ingen netadgang. Egen PC og printer medbringes til prøven.

Bedømmelse efter 7-trins-skalaen. Intern censur.

Litteratur

Amdam, Rolv Petter, m.fl., (2005), 2. udg.: *Markedsøkonomiens udvikling*. Fakkbokforlaget.

Paludan, Helge, m.fl., (2002): *Danmarks historie – i grundtræk*. Aarhus Universitetsforlag. (tilhørende hjemmeside: www.danmarkshistorien.dk)

Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*. Hans Reitzels forlag.

Jesper Jespersen m.fl., (2010), 1. udg.: *Krisens økonomi*. Gyldendal

Kompendium til forelæsningerne i Det Moderne Danmark, AAU 2010

Det Skæve Danmark: Intro-forelæsninger – del 1-5

Del 1: Introduktion til forelæsningsrækken om Det moderne Danmark

v/Helle Therkildsen og Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

At introducere ideen bag kurset, sammenhængen mellem de forskellige kursusgange og sammenhængen med de øvrige undervisningsaktiviteter.

Del 2: Statsmagt og provinser i dansk historisk perspektiv

v/Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

Formålet med denne forelæsning er at give et overblik over den historiske udvikling af forholdet mellem hovedstad og provins i Danmark. Den typiske danske selvforståelse – eller myte - bygger på ideen om et homogent land uden provinser og regionale forskelle. Med afsæt i det 19. århundredes politiske historie diskuterer denne forelæsning, hvorvidt dette er en konstruktion eller en realitet.

Litteratur:

Steen Bo Frandsen: "The Discovery of Jutland. The Existence of a regional Dimension in Denmark between 1814 and 1864", i: Niels Arne Sørensen (ed.)(1995) *European Identities. Cultural Diversity and Integration in Europe since 1700*, Odense University Press, s. 111-125. (i kompendium)

Supplerende læsning:

Uffe Østergaard: "Stat, nation og national identitet", i: Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen (red.)(1996): *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels forlag, s. 474-493 (i kompendium).

Del 3: Det skæve Danmark og medierne

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Diskussionen om det skæve Danmark bruges som eksempel på, hvorledes politiske aktører kæmper om dagsordensfastsættelse og problemforståelse. Der lægges en særlig vægt på mediernes rolle.

- Mediernes dagsorden
- Befolkningens dagsorden
- Politikernes dagorden
- Fokus journalistik

Litteratur

Anker Brink Lund (2002). Den redigerende magt. Nyhedsinstitutioners politiske indflydelse, Magtudredningen. Side 11 – 88. Gratis e-bog downloades fra www.saxo.dk

Brug en halv time på DR's temaside:

http://www.dr.dk/Nyheder/Temaer/2010/Danmark_knaekker/index.htm

Se programmet 21-søndag. Et døgn for Danmark (44 minutter). Ligger på DR's hjemmeside. (et link findes på

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2010/05/09/170421.htm>

Supplerende læsning

Erik Albæk: "Policyanalyse" i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red.)(2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels Forlag, s. 1035-1049.

Del 4: Regionale fordelingsproblemer i et empirisk og økonomisk teoretisk perspektiv

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

Formålet er at give såvel en teoretisk som empirisk forståelse af danske regionale fordelingsproblemer. Indholdet består for det første i en introduktion til tre forskellige økonomiske forståelser (Jesper Jespersen m.fl.), der siden kobles til regionalproblematikken (hvordan forholder man sig med udgangspunkt i de forskellige forståelser til regionale problemer og deres evt. løsning). Dernæst redegøres der for en politisk (regeringens) forståelse af regionale problemer og det bagvedliggende (meget implicite) økonomiske tankesæt. Hovedbudskabet er: det set i vid udstrækning afhænger af øjet, der ser, men at der også er reelle regionaløkonomiske problemer i et ellers homogent land som Danmark.

Litteratur

Jespersen, Jesper m.fl. (2010), *Krisens økonomi*. Gyldendal, s. 14-22.

Socialministeriet (2010). Regionalpolitisk redegørelse 2010 - Analyse og baggrund. Kapitel 2 og s. 36-38.

<http://www.sm.dk/Publikationer/Sider/VisPublikation.aspx?Publication=471>

Supplerende læsning

Hele den regionalpolitiske redegørelse.

Del 5: Sociale konsekvenser af territorial dynamik

v/Lars Skov Henriksen

Formål og indhold

Forelæsningsen lægger op til diskussion af de sociale konsekvenser af den territoriale dynamik. Hvad sker der, når de unge (især kvinder) forlader randområderne?

Hvordan ændrer værdier og moral sig i periferien? Hvad sker der med indkomstfordeling, arbejdsløshed og fattigdom? Og hvordan tackler kommunerne sociale problemer i yderområderne?

Litteratur

Jens Tonboe (2002): "Værdiernes geografi", i: Jørgensen, Torben Beck & Kurt Klaudi Klausen (red.): *Territorial dynamik*. Magtudredningen, s. 205-225, Aarhus Universitetsforlag. (*i kompendium*).

Det moderne Danmarks gennembrud – Del 6-12

Del 6: Den nationale stat og statsteori

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Forelæsningen indhold er at introducere grundteorier om stats og nation.

- Introduktion til statsbegrebet
- Introduktion til nationalstatsbegrebet
- Introduktion til nationalisme
- Skelnen mellem kulturelle og politiske fællesskaber

Litteratur

Uffe Østergaard: "Stat, nation og national identitet", i: Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels forlag, s. 474-493 (*i kompendium*).

Peter Bogason (1996) *Forvaltning og stat*, Systime, s. 29-43 (*i kompendium*).

Supplerende læsning

Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag:

§ Jens Peter Frølund Thomsen: "Moderne statsteori" s. 986-1001,

§ Uffe Østergård: "Europa 1500-1800 – territorialstater, imperier, bystater, grænser" s. 119-149.

Del 7: Fra grundlov til parlamentarisme

v/Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

Under indtryk af europæiske politiske omvæltninger og treårskrigen 1848-1850 faldt den danske enevælde, og grundloven af 1849 indførte det borgerlige demokrati. Først med parlamentarismens indførelse i 1901 og kvinders valgret i 1915 er demokratiet reelt indført. Formålet med forelæsningen er at vise, hvordan demokratiet langsomt vokser frem som følge af en historisk udvikling.

- Grundloven af 1849
- Demokratibegreber
- Forfatningskamp
- Parlamentarisme

Litteratur:

Helge Paludan m.fl. (2002) *Danmarks historie – i grundtræk*, Aarhus Universitetsforlag, kap. 15, 16, 17 og 19.

Supplerende læsning:

Lars Bo Kaspersen: ”Det lange århundrede 1789-1914” i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels Forlag, s. 299-326.

Del 8: Fra traditionelle til moderne samfund: arbejdsdeling, rationalitet og nye sociale organiseringer

v/Lars Skov Henriksen

Formål og indhold

Forelæsningen belyser overgangen fra en traditionel social orden til en moderne. Centrale begreber og teorier introduceres til at forstå baggrunden for denne samfundstransformation, og sociologiens rolle i beskrivelsen heraf diskuteres. Særlig vægt lægges på at beskrive opkomsten af det moderne danske samfund som det kom til udtryk i samfundsmæssige strømninger, klassesdannelse og sociale bevægelser.

Litteratur

Anthony Giddens (1995) *Sociologi. En kort men kritisk introduktion*. Hans Reitzels Forlag, s. 11-31 (*i kompendium*).

Peter Gundelach (1998) ”Sociale bevægelser og samfundsændringer. Nye sociale grupperinger og deres organisationsformer ved overgangen til ændrede samfundstyper”, *Politica*, s. 73-98. (*i kompendium*).

Del 9: Demokrati, det politiske system og politiske partier

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Forelæsningen giver en introduktion til diskussion af demokratiidealer, introduktion til et systemteoretisk syn på politik (anden halvdel) og en diskussion af politiske partier

- Demokratiteori
- Politisk system
- Partier i politiske systemer
- Partisystemer

Litteratur

Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag:

§ Mihail Larsen: "Jean-Jacques Rousseau" s. 264-278,

§ Søren Hviid Petersen: "John Locke" s. 204-218.

David Easton (1998) "Om at analysere politiske systemer", i: *Grundbogen i Statskundskab*, Akademisk forlag, s. 29-46. (i kompendium).

Jørgen Goul Andersen (1998). *Politik og samfund i forandringer*, Columbus s. 17-35 (i kompendium).

Supplerende litteratur

Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag:

§ Gorm Harste: "Politisk systemteori" s. 855-872

§ Erik Oddvar Eriksen: "Deliberativt demokrati" s. 760-777

Del 10: Markedsøkonomiens rødder og den politiske økonomis fødsel

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

Formålet og indholdet er: 1. at introducere jer til (økonomisk) teoris betydning for vores forståelse af virkeligheden, og hvordan virkelighed og teori spiller sammen; 2. at give en introduktion til markedet som teoretisk begreb og konkret (virkeligt) fænomen; 3. at introducere den politiske økonomi (især merkantilisme og liberalisme).

Litteratur:

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005), *Markedsøkonomiens udvikling*. Fakkbokforlaget, Kapitel 1, 2 og 3, men med særligt henblik på s. 12-17, s. 18-19, s. 35-39 (merkantilismen), s. 52-76 (politisk økonomi især Adam Smith).

Supplerende litteratur

Jespersen, Jesper m.fl. (2010), *Krisens økonomi*. Gyldendal, s. 56-64 for en nutidig fortolkning af liberalismen.

Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, kapitel 12: s. 246-255 [Om Adam Smith]

Del 11: Om markedets funktionsmåde – fra Marx til neoklassisk teori

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

At uddybe forståelsen af, hvordan markedet teoretisk fungerer ifølge Marx og neoklassikerne, men også i virkeligheden. Indholdet er primært en kort introduktion til marxistisk og neoklassisk teori.

Litteratur

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005), *Markedsøkonomiens udvikling*. Fagbokforlaget, Kapitel 4 og 5 men især s. 112-34 (om Marx), s. 134-152 (om neoklassisk teori). [I bliver ikke 'hørt' i p. 137-142, der er de sværeste i bogen rent matematisk].

Supplerende litteratur

Jespersen, Jesper m.fl. (2010), *Krisens økonomi*. Gyldendal p. 17-19 og kapitel 3 af Peter Nielsen som et eksempel på en marxistisk tilgang frem for en egentlig præsentation af marxistisk teori. I kapitel 4 af Otto Brøns-Petersen præsenteres en opdateret udgave af neoklassisk teori.

Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009), *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag:

- § Kasper Lippert-Rasmussen: "Ulitarismen", s. 408-413 og 421-422, (nyttefilosofien som udgør den neoklassiske teoris filosofiske grundlag).
- § Jørn Loftager: "Marx og socialismen", s. 424-441
- § Niels Finn Christiansen: "Marxismen efter Marx", s. 521-554 [om Bernstein, Luxemburg, Lening og Gramsci]
- § Otto Brøns-Petersen: "Nyliberalisme", s. 903-919

Del 12: Fra fattigvæsen til den moderne sociallovgivnings gennembrud

v/Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

Den moderne sociallovgivning, hvorigennem samfundet vedkendte sig et ansvar for sociale problemer som arbejdsløshed, alderdomsforsørgelse og sygdom, fik sit gennembrud i 1890'erne. Formålet med denne forelæsning er at illustrere udviklingen og diskutere den i et teoretisk og europæisk perspektiv.

- Begrebet "værdigt trængende"
- Hjælp til selvhjælps-princippet
- Sociale rettigheder
- "Den danske velfærdsmodel"

Litteratur:

Paludan, Helge m.fl. (2002) *Danmarks historie – i grundtræk*, Aarhus Universitetsforlag, kap. 18.

Palle Bruus, "Det socialpolitiske gennembrud – fra Bismarck til Steincke", i: Ole Høiris & Thomas Ledet (red.) (2009) *Modernitetens verden*, Aarhus

Universitetsforlag, s. 397-414 (*i kompendium*).

Det danske samfunds udbygning efter 1945: Den kolde krig, velfærd og sociale forandringer – Del 13 - 18

Del 13: Fra Anden Verdenskrig til den kolde krig

v/Lars Schädler Andersen

Formål g indhold

Den traditionelle danske neutralitetspolitik, der var formet af relationen til Tyskland siden 1864, blev bragt til ophør efter Anden Verdenskrig. Udviklingen fra en multipolær til en bipolar verdensorden nødvendiggjorde dansk stillingtagen til Øst/Vest konflikten.

- Teorier om international politik
- Neutralitet vs. alliancepolitik
- Sikkerhedspolitiske dilemmaer
- ”Fodnote-politikken”

Litteratur:

Paludan, Helge m.fl. (2002) *Danmarks historie – i grundtræk*, Aarhus Universitetsforlag, kap. 21 og 22 og s. 414-416.

Olesen, Thorsten Borring & Villaume, Poul (2005) *I blokopdelingens tegn 1945-1972* (Dansk Udenrigspolitik Historie, bd. 5), Gyldendal, s. 746-765 (*i kompendium*).

Supplerende læsning:

Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag:

§ Georg Sørensen: ”Krig og fred: Den tidlige IP-teori”, s. 629-641.

§ Georg Sørensen: ”International politik efter 1945”, s. 969-985.

Del 14: Det politiske system, bureaukratier, interesseorganisationer og korporatisme

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Forelæsningen placerer interesseorganisationer og bureaukratier i det politiske system.

- De øvrige aktører I det politiske system
- Teorier om bureaukratier
- Teorier om interesseorganisationer
- Korporatisme som dominerende styringsform

Litteratur:

Jens Blom-Hansen & Carsten Daugbjerg: ”Teorier om samspillet mellem stat og interesseorganisationer” i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red)(2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, s. 1207-1225.

Peter Munk Christiansen & Asbjørn Sonne Nørgaard (2003). *Faste forhold – flygtige forbindelser. Stat og interesseorganisationer i Danmark I det 20 århundrede*, Magtudredningen, s. 9–37, 219–227. Gratis e-bog downloades fra www.saxo.dk

Jørgen Goul Andersen (1998). *Politik og samfund i forandring*, Columbus, s. 109-136 (*i kompendium*).

Del 15: Regulering af markedet – fra krise til Keynes

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

At give en forståelse af regulering som begreb og som faktisk forekommende fænomen. Ved at diskutere argumenter *for* regulering af markedet uddybes forståelsen af såvel markedet som regulering som fænomener og begreber. De teoretiske argumenter for regulering stammer i høj grad fra Keynes, hvis tanker blev omdannet til den såkaldte keynesianisme – en økonomisk teori og en konkret ført økonomisk politik.

Litteratur:

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005), *Markedsøkonomiens udvikling*. Fakkbokforlaget, Kapitel 7 men især s. 214-228 (Keynes). Kapitel 9 men især s. 276-82, 284-88 (kritikken af Keynes herunder monetarisme).

Jespersen, Jesper m.fl. (2010), *Krisens økonomi*. Gyldendal, p. 23-33 [uddyber Amdams beskrivelse af Keynes’ teori].

Paludan, Helge m.fl. (2008), *Danmarks historie – i grundtræk*: Aarhus Universitetsforlag: Rasmussen, Søren Hein’. Genopbygning og kold krig’, s. 363-64, s. 373-74, s. 377-84.

Del 16: Fra markeder til virksomheder – og forskellige teorier om virksomheder

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

At introducere virksomheder som begreb og som konkret fænomen. Et centralt begreb i den forbindelse er virksomhedernes *organisering*. Amdam skelner mellem følgende former for organisation eller koordination: marked, hierarki og netværk. En virksomhed er et hierarki. Ved at diskutere hvad en virksomhed er, hvordan de er organiseret internt (hierarki) og eksternt (netværk eller marked) etableres en dybere forståelse af markedet, virksomheder og organisering/koordinering som begreber og som konkrete fænomener.

Litteratur

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005), *Markedsøkonomiens udvikling*. Fakkbokforlaget, Kapitel 6, men især s. 161-178.

Sornn-Friese, Henrik (2007), *Hvad er en virksomhed? Erhvervsøkonomisk teori og analyse*, Forlaget Samfundsfagslitteratur, kap. 1 (*i kompendium*). Det er en svær tekst formentlig, fordi den er abstrakt og rummer mange teorier. I forelæsningen vil jeg hjælpe jer med at få styr på den.

Supplerende læsning

Boje, Per (1997), *Ledere, ledelse og organisation*, Odense Universitetsforlag, kap. 10.

Del 17: Fra residual til universel socialpolitik – den danske velfærdsstatsmodel

v/Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

Efter 1945 opbygges den moderne velfærdsstat. 1890'ernes og mellemkrigstidens socialpolitik udbyggedes kraftigt og gennemgik en række kvalitative forandringer under den økonomiske højkonjunktur i 1960'erne. Forelæsningen præsenterer forskellige teoretiske indfaldsvinkler på udviklingen af en universel velfærdsstat og illustrerer forandringen med blandt andet folkepensionsreformen fra 1956.

Litteratur:

Paludan, Helge m.fl. (2002), *Danmarks historie – i grundtræk*, Aarhus Universitetsforlag, kap. 23.

Christoffer Green-Pedersen & Asbjørn Sonne Nørgaard: "Velfærdsteori", i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, s. 1002-1017,

Niels Finn Christiansen & Klaus Petersen (2001), "The Dynamics of Social Solidarity: The Danish Welfare State, 1900-2000", *Scandinavian Journal of History*, XXVI, 3, s. 177-196. Kan downloades fra aau opkoblede pc'ere her: <http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all~content=a713787165~frm=titlelink?words=dynamics,social,solidarity>

Del 18: Efter industrisamfundet? Institutionelle og værdimæssige ændringer i efterkrigstiden

v/Lars Skov Henriksen

Formål og indhold

Det udfoldede moderne samfund er blandt andet karakteriseret ved industrialisme, arbejderklasse, byer, kapitalisme og demokrati. Allerede i 1960'erne rejser sociologer en diskussion om, hvorvidt der sker så grundlæggende ændringer på disse områder, at en ny type samfund er under dannelse. Forelæsningen diskuterer ændringer på

væsentlige sociologiske felter som arbejde, teknologi, familie, uddannelse, værdier, identitet mv.

Litteratur

Gorm Harste: ”Postindustrialisme, kulturkritik og risikosamfund”, i: Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (red.): *Klassisk og moderne samfundsteori*. Hans Reitzels Forlag, 1996 s. 415-436 (*i kompendium*).

Peter Gundelach: ”Værdiopløsning eller værdiforandring?”, Kap. 2 i Gundelach, Peter (red.): *Danskernes værdier 1981-1999*. Hans Reitzels Forlag, 2002. (*i kompendium*).

Nationalstaten under pres: opbrud og nye skillelinjer – Del 19 - 23

Del 19: Danmarks integration i EF og EU

v/Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

Danmarks forhold til det europæiske økonomiske og politiske samarbejde har siden starten af 1970'erne været et ømtåleligt emne i dansk politik. Efter en præsentation af teorier om den europæiske integrationsproces behandles udviklingen fra EF-tilslutningen i 1972 og fremefter. Det vises, hvordan ikke mindst brugen af folkeafstemninger har haft betydning for de nationale politiske skillelinjer helt frem til i dag.

Litteratur:

Paludan, H. m.fl. (2002) *Danmarks historie – i grundtræk*, Aarhus Universitetsforlag, kap. 24, 25 og 26.

Supplerende læsning:

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005) *Markedsøkonomiens udvikling*, kap. 8

Tore Vincents Olsen: ”EU og politisk teori”, i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, s. 1167-1187.

Del 20: Nye skillelinjer og politisk opbrud

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Forelæsningen giver et overblik over opbruddet i firepartisystem (første del) og diskuterer herefter Magtudredningens hovedkonklusioner

- Opbruddet i firpartisystemet
- Fordelings- og værdidimensioner i dansk politik

- Magtudredningens demokratidiagnose

Litteratur

Kenneth Thue Nielsen: ”Vælgeradfærdsteori”, i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag s. 1188-1206.

Togeby, Lise et al. (2003): Magt og demokrati ved overgangen til det 21. århundrede, 365-406 i Lise Togeby et al: *Magt og demokrati i Danmark – Hovedresultater fra Magtudredningen*, Århus universitetsforlag. Gratis e-bog fra www.saxo.dk

Larsen, Christian Albrekt (2007) ’Bevægelse: Partierne halser efter vælgerne’ i Politiken den 16.11.2007 (i kompendium).

Supplerende læsning

Jens Peter Frølund Thomsen: ”Teorier om magt”, i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag s. 873-888.

Del 21: Kritikken af keynesianismen og introduktion til monetarismen og Schumpeter

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

At introducere argumenterne *imod* regulering af markedet og *for* at lade markedet råde (mere) frit. Ved at få kendskab til konkrete eksempler på deregulering opnår den studerende en dybere forståelse af såvel deregulering og markedet som begreber og som konkrete fænomener. Der gives en introduktion til en fjerde økonomisk forståelse: Schumpeters. Schumpeter var en af de væsentligste fortalere for utøjlede markeds kræfter og lancerede begrebet kreativ destruktion og introducerede - inspireret af Marx'es betoning af betydningen af den teknologiske udvikling - innovationsbegrebet til økonomisk teori.

Litteratur

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005), *Markedsøkonomiens udvikling*. Fagbøkførlaget, Kap. 9 især s. 288-300 (nyliberalisme), Kapitel 10 (Schumpeter).

Supplerende litteratur

Rasmus Dørken: ”Joseph A. Schumpeter” i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels Forlag, s. 599-610 (en introduktion til hans bidrag til politisk teori).

Del 22: Det senmoderne samfund: fra klassebiografi til individuel risikobiografi?

v/Lars Skov Henriksen

Formål og indhold

Det senmoderne samfund er karakteriseret ved en betydelig individualisering. Ud fra nutidige sociologiske teorier diskuterer forelæsningsen, om de sociale klasser er forsvundet, eller om betydningen af klasse har ændret sig. Den nyeste viden om fattigdom og social eksklusion inddrages til belysning af spørgsmålet.

Litteratur:

Thomsen, Jens Peter Frølund: "Klasseanalyse", i: Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels Forlag, s. 1018-1034.

Larsen, Jørgen Elm (2004), *Fattigdom og social eksklusion. Tendenser i Danmark over et kvart århundrede*. Socialforskningsinstituttet, 04:27, s. 10-26. Kan downloades:

<http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=213>

Larsen, Jørgen Elm (2000), "Klassebiografi og individuel biografi". *Social Kritik*, nr. 67, s. 59-77 (i kompendium).

Del 23: Socialpolitik og velfærdsstat under forandring

v/Lars Schädler Andersen

Formål og indhold

Vi befinder os netop nu midt i en ny forandringsproces for velfærdsstaten. »Forsørgelseslinjen« afløses af »aktiveringslinjen«, og den klassiske socialdemokratiske velfærdsstat udfordres af det neoliberale styringsparadigme. Formålet med forelæsningsen er at sætte udviklingen ind i en teoretisk ramme.

- Kritikken af velfærdsstaten
- Workfare-princippet
- New Public Management
- Udvikling eller afvikling

Litteratur:

Torfin, J. (2003) "Den stille revolution i velfærdsstaten – fra forsørgelse og hierarki til aktivering og netværksstyring", i: Madsen, Per Kongshøj (red) *Drivkræfter bag arbejdsmarkedspolitikken*, København: SFI, s. 234-267 Kan downloades:

<http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=291&currentPage=9>

Supplerende læsning:

Andersen, Jørgen Goul (2007) "Affluence and Welfare State Transformations. Social Policy Change in Denmark, 1993-2007", CCWS-working paper no. 2007-55 (kan downloades på www.ccws.dk - under "publications")

Nye udfordringer i et nyt årtusinde – Del 24 - 28

Del 24: En ny verdensorden – fra fælles regler til sikkerheds-

politisk stabilitet

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Forelæsningen giver en introduktion til grundteorier i international politik og diskuterer Danmark aktivistiske sikkerhedspolitik

- Nationalstatens samspil med andre nationalstater
- Spændingsforholdet mellem national og international styring
- International politisk styring og manglen på et folk

Litteratur

Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag:

§ Georg Sørensen: "Krig og fred: Den tidlige IP-teori", s. 629-641,

§ Georg Sørensen: "International politik efter 1945", s. 969-987

Supplerende læsning

Tore Vincents Olsen: "EU og politisk teori", i: Lars Bo Kaspersen & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, s. 1167-1187.

Del 25: Globalisering og global regulering med særligt henblik på den globale økonomiske krise

v/Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

Formålet at vise, hvordan relativt nye økonomisk-politiske fænomener udfordrer vores teorier om, hvordan nationale økonomier fungerer i sig selv og i et samspil (globalt). Indholdet vil bestå i at definere de centrale begreber globalisering og global regulering, men derudover vil der være en diskussion af de tre økonomiske teoriers kriseforståelse – generelt såvel som af den aktuelle økonomiske krise. Afslutningsvis vil den mulige fremtidige udvikling med udgangspunkt i de tre teorier diskuteres (teorier kan ikke forudsige, men de kan bruges til at formulere mulige scenarier - udviklingsveje).

Litteratur

Mikkel Thorup: "Globalisering: staten og politikken endeligt?", i: Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, s. 952-968.

Jespersen, Jesper m.fl. (2010), *Krisens økonomi*. Gyldendal, s. 7-14, s. 34-39, s. 43-48, s. 51-55 og s. 64-74.

Amdam, Rolv Petter, m.fl. (2005), *Markedsøkonomiens udvikling*. Fagbokforlaget, kap. 11, p. 331-352

Del 26: Er tilliden og sammenhængskraften i det danske samfund truet?

v/Lars Skov Henriksen

Formål og indhold

I de senere år har der fundet en betydelig debat sted om sammenhængskraften i det danske samfund. En del af denne debat tager udgangspunkt i, at det danske samfund er karakteriseret ved et højt niveau af gensidig tillid mellem borgerne. Nogle debattører frygter, at stigende indvandring og moralsk forfald vil underminere tillid og sammenhængskraft. Forelæsningsen tager disse påstande op til kritisk vurdering ud fra empirisk forskning.

Litteratur

Lars Skov Henriksen & Jacob Skjøtt-Larsen: *(Mis)tillidens sociale differentiering*. Under udgivelse

Del 27: National identitet i en global verden

v/Christian Albrekt Larsen

Formål og indhold

Forelæsningsen diskuterer den danske nationalidentitet og den sociale sammenhængskraft

- Multikultur eller monokultur
- Former for multikultur
- Indvandrerspørgsmålet og den politiske mobilisering

Litteratur

Per Mouritsen: "Multikulturalisme", i: Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*, Hans Reitzels forlag, s. 920-934.

Albrekt Larsen (2008), *Danskernes nationale forestillinger*, Aalborg Universitetsforlag, kapitel 4 (s. 27-35) og kapitel 7 (s. 63-77) (*i kompendium*)

Del 28: Afsluttende paneldebat om aktuelt tema

v/Lars Schädler Andersen, Lars Skov Henriksen, Christian Albrekt Larsen og Poul Thøis Madsen

Formål og indhold

At anvende forskellige fagligheder og centrale begreber fra det afviklede kursus til at diskutere et aktuelt fænomen. Der vil inden dette kursus være foretaget en meningsmåling blandt de studerende om hvilket tema, der skal i ilden i den afsluttende paneldebat. De studerende vil få mulighed for såvel at foreslå et tema som at stemme på forskellige temaer. Indholdet vil være korte oplæg om det pågældende tema fra de fire oplægsholdere med efterfølgende diskussion mellem oplægsholderne

og med de studerende.

Projektstyring og projektledelse - Del 1 – 5

v/Helle Therkildsen, Anne Sigh, Kirsten Mejlvig og Nikolaj Stegeager

Formål

- At give den studerende studietekniske redskaber til at forbedre egen læring individuelt og i samarbejde med andre.
- At give den studerende praktiske og teoretiske redskaber til styre og lede et projektarbejde, samt i at indgå i et forpligtende samarbejde i et team (gruppe).

Indhold

Kursets udgangspunkt er viden om læring i organisationer – organisationer som systemer, teamdannelse i organisationer samt ledelse og udvikling af team. I tilknytning til kurset skal projektgrupperne gennemføre en række øvelser, ligesom gruppens erfaringer med teamlæring og egen læring skal indgå som appendiks til P2-projektrapporten.

Der vil være mulighed for at studerende, der har lyst til at arbejde videre med studietekniske færdigheder, individuelt kan tilmelde sig ekstra frivillig undervisning efter P1.

Omfang

Kurset har et omfang på 2 ECTS.

Undervisnings- og arbejdsformer

Forelæsninger kombineret med øvelser.

Læringsmål

Med udgangspunkt i pensum og efter deltagelse i forelæsninger og øvelser er det målet at den studerende kan:

- vælge relevant læsestrategi, afhængig af hvad det læste skal bruges til, og opnå bedre læring
- redegøre for egen læring og teamets læring i et organisatorisk perspektiv
- anvende praktiske redskaber, der forebygger usunde konflikter i teamet i at opstå og udvikle sig
- redegøre for, hvordan kommunikative øvelser har bidraget til gruppens samarbejde
- styre og lede et projektarbejde på et grundlæggende niveau

Vurderingskriterier og prøveform

Kurset indgår i grundlaget for P2-eksamen.

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2005) (3. udg.): *Den gode opgave* –

håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser. Samfundslitteratur. Kompendium til Projektstyring og projektledelse samt Problemorienteret projektarbejde, AAU 2010

Del 1: Studieteknik

v/Helle Therkildsen og Anne Sigh

Formål og indhold

Med en god studieteknik kan du opnå en mere effektiv og optimal læsning. Forelæsningen har derfor til formål at skabe indblik i generel studieteknik, med fokus på dine individuelle læsefærdigheder og studievaner. I forelæsningen vil emner som læsestrategier, notatteknik, læsehastighed samt andre blive taget op. Studerende, der ønsker at arbejde videre med deres studietekniske færdigheder, har mulighed for at tilmelde sig relevante workshops efterfølgende.

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2005) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser. Samfundslitteratur, kapitel 9.*

Del 2: Teamdannelse i et anerkendende perspektiv

v/Nikolaj Stegeager

Formål og indhold

Forelæsningen centrerer sig om dannelsen af et højtydende team eller den velfungerende projektgruppe. Betydningen af god og effektiv gruppedannelse og teamledelse uddybes, og der fokuseres på, hvordan velfungerende team vedligeholdes i takt med udviklingen af forskellige kvaliteter i teamet. Endvidere undersøger forelæsningen hvorledes man kan arbejde med at udvikle gruppens struktur og samarbejde gennem anerkendende principper

Litteratur

I kompendium:

Senge, Peter (2000): *Den femte disciplin*, Kapitel 1: s 13-24. Forlaget Klim.

Kildedal, Karin og Kirsten Mejlvig (2009): *Det samfundsvidenskabelige fællessemester. Projektgruppens læringsrum. Team samarbejde.* (s 1-15). Institut for Sociologi, Socialt arbejde og Organisation, Aalborg Universitet.

Storch, Jacob (red) og Thorkil Molly Søholm (red) (2008): *Teambaserede organisationer i praksis. Ledelse og udvikling af team*, Kapitel 2: side 75-94

Michael A. West (2005): *Teamwork – Metoder til effektivt samarbejde*, kapitel 1: side 19-34 og Kapitel 3: side 47-58, ErhvervsBogklubben, JP Masster

Dalsgaard, Charlotte, Tine Meisner & Kaj Voetmann (red) (2007): *Forvandling. Værdsættende samtale i teori og praksis.* (s 31-59). Dansk Psykologisk Forlag.

Procesøvelser

Efter forelæsning afholdes der i klynger procesøvelser. Med udgangspunkt i de anerkendende principper skal gruppen undersøge deres erfaringer med det gode projektarbejde samt diskutere hvorledes man kan skabe optimale betingelser for et vellykket projekt i det forestående projektarbejde. Undervisere vil fungere som procesfacilitatorer under øvelserne.

Del 3: Kommunikation, samarbejde og konflikthåndtering i team

v/Kirsten Mejlvig

Formål og indhold

Forelæsningen introducerer en forståelse af teamet som et kommunikativt system. Sproget som medie, kan medvirke til skabelse og videreudvikling af teamarbejdets kvalitet. Det sprog der anvendes, og de spørgsmål der stilles har stor betydning for kvaliteten af gruppens arbejdsproces såvel som for det endelige produkt. Det diskuteres hvordan det potentielle visdomsteam kan udvikles. I alle team opstår konflikter, som kan forklares på forskellig måde, ligesom konflikter kan opfattes som noget negativt eller positivt. Der introduceres måder at løse konflikter på som gruppen kan anvende under projektarbejdet.

Litteratur

I kompendium:

Madsen, Benedicte: Organisationens dialogiske rum i Alrø, Helle (red.) (1996): *Organisationsudvikling gennem dialog*, side 9-40, Aalborg Universitetsforlag.

Senge, Peter (2000): *Den femte disciplin*, Kapitel 12: side 205-235. Forlaget Klim.

Vindeløv, Vibeke: *Konfliktmægling. En reflektiv model* (2008): Kapitel 7: side 125-131, Jurist- og økonomforbundets Forlag.

Olsen, Poul Bitsch og Kaare Pedersen (2008): *Problemorienteret projektarbejde*, Kapitel 6: side 97-123. Roskilde Universitetsforlag.

Link: Til viden om begreberne konflikt og konfliktløsninger:

<http://www.arbejdsmiljøweb.dk>

Procesøvelser

Efter forelæsning afholdes der i klynger procesøvelser. Projektgrupperne vil her få hjælp til at udarbejde en kontrakt der forholder sig til mål, rammer og processtyring for det forestående projektarbejde. I fald tiden tillader det, kan der eventuelt indgå en kommunikationsøvelse i eftermiddagens arbejde. Undervisere vil fungere som procesfacilitatorer under øvelserne.

Del 4: Teamlæring og dokumentation af teamprocessen?

v/Kirsten Mejlvig og Nikolaj Stegeager

Formål og indhold

Forelæsningen introducerer læringsbegrebet og diskuterer individuel læring og læring i grupper. Studerende vil forbedre deres muligheder for at håndtere uddannelsens krav og de arbejdsmæssige forventninger i projektarbejdet, ifald de gennem egne refleksioner og refleksioner i teamet mestrer en nærmere evaluering af egne samt kollektive lærerprocesser gennem semestret.

Litteratur

I kompendium:

Krogstrup, Hanne Kathrine (2007): *Evalueringsmodeller*, kapitel 3: side 40-54 samt kapitel 8: side 117-128, Academica

Illeris, Knud: *Læring* (2006): Kapitel 3: side 35-43. Roskilde Universitetsforlag.

Haslebo, Maja Loua: *En anerkendende udforskning af selvledelse*, side 125-148 i

Kürstein, Sanina (red) (2010): *Selvledelse og fællesskaber*, Erhvervspsykologiserien, Dansk Psykologisk Forlag.

Problemløst metode 1-5

v/Lotte Bloksgaard

Formål

At understøtte det problemløstede projektarbejde med særlig henblik på at udvikle færdigheder i at dokumentere, begrunde og afgrænse en problemløstulering, samt i at gennemføre en analyse, herunder forholde sig til teori og metodevalg.

Indhold

Introduktion til problemløstet projektarbejde. Der lægges vægt på dokumentation, begrundelse og afgrænsning af en problemløstulering (P1) henholdsvis gennemførelse af en analyse (P2).

Omfang

Kurset har et omfang på 1 ECTS

Undervisnings- og arbejdsformer

Forelæsninger. Kurset skal understøtte det problemløstede projektarbejde og vejlederen vil derfor følge op på kurset i såvel P1, som P2 perioden, når det gennemgåede stof skal anvendes i projektarbejdet.

Læringsmål

Med udgangspunkt i pensum og efter deltagelse i forelæsninger er det målet at den studerende kan:

- redegøre for, hvad det betyder at dokumentere, begrunde og afgrænse en problemløstulering
- forholde sig til, hvad en god problemløstulering er på et universitet
- redegøre for forskellen på forskellige problemløstuleringstyper
- redegøre for, hvad begreberne teori, empiri og analyse betyder
- redegøre for, hvordan man i et projektarbejde kan opbygge en argumentation og komme fra problemløstulering til konklusion
- redegøre for forskellen på videnskabelige argumenter og ”meneri”

Vurderingskriterier og prøveform

Kurset indgår i grundlaget for P2-eksamen

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2005) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Samfundslitteratur.

Rienecker, Lotte (2005)(3. udg.): *Problemløstulering på de samfundsvidenskabelige uddannelser*, Samfundslitteratur.

Kompendium til Projektstyring og projektledelse samt Problemløstet projektarbejde, AAU 2010

Del 1: Problemorienteret projektarbejde

v/Lotte Bloksgaard

Formål og indhold

Formålet med denne forelæsning er at introducere til det problemorienterede projektarbejde. Hvad er 'problemorienteret metode' egentlig? Hvordan ser 'den gode opgave' ud i universitetssammenhænge? Hvilken rolle spiller problemformuleringen heri?

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2006) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Side 19-34 samt kapitel 2.

I kompendium:

Olsen, Poul Bitsch & Kaare Pedersen (1997): *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*, Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 1, s. 11-27

Kolmos, Anette, Flemming K. Fink & Lone Krogh (2004): "The Aalborg Model – Problembased and project-organized learning". I Anette Kolmos, Flemming K. Fink & Lone Krogh (red.) *The Aalborg PBL Model. Progress, Diversity and Challenges*. s. 9-18. Aalborg Universitetsforlag

Del 2: Problemorientering og typer af problemformuleringer

v/Lotte Bloksgaard

Formål og indhold

I denne forelæsning fokuseres specifikt på udarbejdelsen af problemformuleringen. Hvad er en problemformulering, og hvorfor skal man have én? Hvad er et 'godt problem', og hvordan problemformulerer man? Der introduceres til forskellige typer af problemformuleringer, og der gives eksempler på problemformuleringer fra tidligere projektrapporter på første semester samt fra efterfølgende semestre.

Litteratur

Rienecker, Lotte (2005)(3. udg.): *Problemformulering på de samfundsvidenskabelige uddannelser*, Samfundslitteratur.

Supplerende Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2006) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Kapitel 6

Del 3: Undersøgelsens metode og teori

v/Lotte Bloksgaard

Formål og indhold

I denne forelæsning tager vi udgangspunkt i den gode problemformulering og fokus

lægges på, hvordan vi når fra problemformuleringen til konklusionen, altså fra spørgsmålet og til svaret. Den samlede fremgangsmåde i projektet kalder vi for projektets undersøgelsesmetode. Undersøgelsesmetoden er ofte sammensat af flere af fagenes metoder og redskaber, men kan variere meget på baggrund af typen af problemformulering, den eksisterende viden på området, tilgængelig teori og empirisk materiale mv. Vi skal i denne forelæsning især se nærmere på, hvordan vi på forskellig vis kan anvende teorier, begreber og faglige metoder i projektarbejdet.

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2005) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Kapitel 7 og 11

I kompendium:

Olsen, Poul Bitsch & Kaare Pedersen (1997): *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*, Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 9

Del 4: Undersøgelses metode og empiri

v/ Lotte Bloksgaard

Formål og indhold

I denne forelæsning fortsætter vi introduktionen til, hvordan man når fra problemformulering til konklusion (jf. del 3). Vi skal arbejde videre med de metodiske aspekter af projektarbejdet, og i denne forelæsning fokuserer vi specifikt på, hvordan vi kan anvende forskellige former for empiri i projektarbejdet.

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2005) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Kapitel 12. Kapitel 7 læses igen.

Supplerende litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2006) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Kapitel 15 og 16 (s. 360-380). Kapitlerne 11 og 12 læses gerne igennem igen.

Del 5: Struktur og analysestrategi i projektarbejde

v/Lotte Bloksgaard

Formål og indhold

I denne forelæsning kigger vi nærmere på analysedelen i projektet: hvordan laver man en analyse, hvad er en diskussion, og hvad er forskellen på saglige argumenter og ”meneri”? Hvordan fortolker vi vores empiriske resultater eller fund, og hvordan sikres sammenhængen – den røde tråd – gennem hele projektrapporten, fra problemformulering, til metoden, teorien, empirien, analysen, og endelig til

konklusionen?

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2006) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Kapitel 13 og 14 (s. 302-359)

Olsen, Poul Bitsch & Kaare Pedersen (1997): *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*, Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 10

Supplerende Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2006) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Kapitel 15 og 16 (s. 360-380). Kapitlerne 11 og 12 læses gerne igen

Praktisk Statistik - Del 1 – 4

v/Jan Holm Ingemann

Formål

At lære at opstille, læse og forstå statistik på et grundlæggende niveau og forholde sig kritisk til udsagn om faktiske forhold i statistisk materiale. Der introduceres ligeledes til forskellige databaser, hvor den studerende kan finde statistisk materiale til brug i projektarbejdet

Indhold

Introduktion til de grundlæggende statistiske begreber, man er nødt til at forstå for at kunne forholde sig kritisk til statistisk materiale. Præsentation af udvalgte statistiske databaser, der er tilgængelige via nettet.

Omfang

Kurset har et omfang på 1 ECTS.

Undervisnings- og arbejdsformer

Forelæsninger suppleret med skriftlige øvelser.

Læringsmål

Med udgangspunkt i pensum og efter deltagelse i forelæsninger og øvelser er det målet, at den studerende kan:

- forholde sig kritisk til statistisk materiale med flere variable
- hente statistiske data via nettet og opstille en simpel tabel
- anvende statistik i projektarbejdet

Vurderingskriterier og prøveform

Kurset indgår i grundlaget for P2-eksamen.

Litteratur

Clement, Sanne Lund & Jan Holm Ingemann: *Statistik i praksis – om at anvende statistik i tilknytning til det problemorienterede projektarbejde*, Det Samfundsvidenskabelige Basisår, AAU, 2007

<http://vbn.aau.dk/fbsretrieve/17155344/2007-57-SLC-JHI.pdf>

Del 1: Introduktion til faget praktisk statistik

v/Jan Holm Ingemann

Formål og indhold

Den første forelæsning er i høj grad introducerende, og vi vil beskæftige os med overordnede spørgsmål:

- Hvad er statistik? Hvad vil det sige, at dette er deskriptiv statistik? Hvad skal vi

lære og med hvilket formål?

- Overblik over kurset og dets indhold samt dets relation til projektarbejde og problemformulering.
- Introduktion til de grundlæggende begreber i deskriptiv statistik, og vi vil diskutere, hvordan kan vi bruge statistik i vores problemformulering bl.a. i forbindelse med dokumentation samt undersøgelse af påstande og udviklingstendenser.

Litteratur

Clement, Sanne Lund & Jan Holm Ingemann: *Statistik i praksis*, Kapitel 1

Del 2: Læs og forstå statistikken – én variabel

v/*Jan Holm Ingemann*

Formål og indhold

I denne forelæsning begynder vi på behandlingen af statistisk materiale – i første omgang med en enkelt variabel. Vi skal derfor igennem følgende spørgsmål:

- Hvad er en variabel? Hvordan læser og fortolker vi en tabel med én variabel? Hvad er en kontingenstabel, en frekvenstabel mv.?
- Hvilke metoder, teknikker og deskriptive mål har vi til rådighed for at tolke statistik baseret på én variabel?

Litteratur

Clement, Sanne Lund & Jan Holm Ingemann: *Statistik i praksis*, Kapitel 2

Del 3: Læs og forstå statistikken – to eller flere variable

v/*Jan Holm Ingemann*

Formål og indhold

I denne forelæsning bliver det lidt mere kompliceret, idet vi nu inddrager flere variable. I sådanne tilfælde er formålet ofte at søge sammenhænge, og derfor skal vi beskæftige os med andre spørgsmål:

- Hvad er hhv. afhængige og uafhængige variable, hvornår er der grundlag for at tolke en sammenhæng, og hvilke forskellige typer af sammenhænge kan vi finde? Disse spørgsmål vil bl.a. blive besvaret ved hjælp af begrebet om kausalitet.
- Hvilke teknikker kan tages i anvendelse for at undersøge sammenhæng? Herunder skal korrelation og signifikans introduceres.

Litteratur

Clement, Sanne Lund & Jan Holm Ingemann: *Statistik i praksis*, Kapitel 3

Del 4: Praktisk anvendelse i projektarbejdet

v/*Jan Holm Ingemann*

Formål og indhold

I denne afsluttende forelæsning skal vi især undersøge den konkrete og praktiske brug af statistik i projektarbejdet fra problemformulering over analyse til konklusion

- Hvordan kan vi benytte statistik som grundlag for analyse, dokumentation og argumentation?
- Hvordan finder vi økonomiske data ved hjælp af Danmarks Statistiks Statistikbank?
- Hvordan finder vi survey-data ved hjælp af Aalborg Universitets Surveybank?
- Endelig giver vi en kort introduktion til vigtige kvalitetskriterier, når vi benytter statistik

Medbring gerne egen pc med trådløs netadgang.

Litteratur

Clement, Sanne Lund & Jan Holm Ingemann: *Statistik i praksis*, Kapitel 4

"Godt i gang med www.surveybank.aau.dk" (3 s.)

http://www.business.aau.dk/~albrekt/surveybank/godt_i_gang_med%20surveybank.pdf

Tekstanalyse og kildehåndtering – del 1 – 4

v/Jacob Jepsen Pedersen

Formål

At give den studerende nogle redskaber til at læse, fortolke og kritisk forholde sig til forskellige typer af tekster og kildemateriale, der anvendes ved analyse af samfundsvidenskabelige problemstillinger (fx videnskabelige artikler og rapporter, statistisk materiale, historiske dokumenter mv.) Kurset skal gøre den studerende i stand til reflektivt at forholde sig til forskellige teksters indhold og kvalitet ved at anvende tekstanalysen til at fortolke, diskutere og vurdere den videnskabelige litteratur.

Indhold

Introduktion til tekstanalyse, kildehåndtering og tekstens/kildens funktion i projektrapporten.

Omfang

Kurset har et omfang på 1 ECTS.

Undervisnings- og arbejdsformer

Forelæsninger suppleret med skriftlige øvelser.

Læringsmål

Med udgangspunkt i pensum og efter deltagelse i forelæsninger og øvelser er det målet, at den studerende kan:

- udarbejde noteapparat og litteraturliste korrekt
- forholde sig kritisk til forskellige typer af tekster ved hjælp af tekstanalytiske redskaber
- vurdere teksters og udsagns relevans og videnskabelige kvalitet i forhold til deres funktion i projektrapporten

Vurderingskriterier og prøveform

Kursets del 1-3 indgår i grundlaget for P2-eksamen.

Litteratur

Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2006) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Samfundslitteratur

Del 1: Tekstanalyse I

v/Jacob Jepsen Pedersen

Formål og indhold

I første del gives en introduktion til tekstanalysen; herunder hvordan man vurderer og

håndterer den litteratur, som Jeres P1 rapport bygger på. Ligeledes gennemgår vi blandt andet, hvordan man korrekt udarbejder noteapparat og litteraturliste – samt ser på, hvor grænsen mellem brug af kilder og misbrug/plagiering er.

Litteratur

Rienecker, Lotte og Peter Stray Jørgensen (2006): *Den gode opgave*, kapitel 10 (s. 236-265)

Del 2: Tekstanalyse II

v/Jacob Jepsen Pedersen

Formål og indhold

I anden del lærer du om, hvordan en række forskellige teksttyper og kilder håndteres, således at du bliver i stand til at sortere i og vurdere kvaliteten og videnskabeligheden i de fundne tekster og udsagn i forhold til arbejdet med problemformulering og analyse.

Litteratur

Rienecker, Lotte og Peter Stray Jørgensen (2006): *Den gode opgave*, kapitel 9 + side 282-287 og side 316-322

Del 3: Tekstanalyse III

v/Jacob Jepsen Pedersen

Formål og indhold

I tredje del ser vi nærmere på, hvordan man kan bruge kilderne dokumenterende og argumenterende. Og hvad man skal være opmærksom på, når man formidler resultatet af tekstanalysen. Herudover introduceres kort til betydningen af at fremskaffe den rette litteratur, hvilket I vil lære nærmere om i kurssets del 4. Efter del 3 udarbejdes en øvelsesopgave gruppevis.

Litteratur

Rienecker, Lotte og Peter Stray Jørgensen (2006): *Den gode opgave*, kapitel 8

Supplerende litteratur

Ud over ovenstående litteratur vil der til kursusgang 3 blive udleveret en opgave med tilhørende tekster, der skal besvares gruppevis og afleveres (hvorefter den bliver bedømt). Der informeres om den supplerende litteratur i forbindelse med kursusgang 2 eller 3.

Del 4: Kilder til ny viden! Hvordan finder I selv, hvad I skal bruge?

v/Aalborg Universitetsbibliotek (AUB)

Formål og indhold

Kursusgangen giver Jer redskaber til selv at finde de forskellige typer af tekster og kildemateriale, der anvendes ved analyse af samfundsvidenskabelige problemstillinger (f.eks. videnskabelige artikler og rapporter, statistisk materiale, historiske dokumenter m.v.) Kursusgangen vil fokusere på, hvad det er I skal søge efter og hvordan I gør det.

Der skal ikke læses noget til denne kursusgang

Litteraturliste

Bøger

- § Amdam, Rolv Petter, m.fl., (2005), 2. udg.: *Markedsøkonomiens udvikling*. Fakbok-forlaget.
- § Paludan, Helge, m.fl., (2002): *Danmarks historie – i grundtræk*. Aarhus Univer-sitetsforlag. (tilhørende hjemmeside: www.danmarkshistorien.dk)
- § Kaspersen, Lars Bo & Jørn Loftager (red) (2009): *Klassisk og moderne politisk teori*. Hans Reitzels forlag.
- § Jesper Jespersen m.fl., (2010), 1. udg.: *Krisens økonomi*. Gyldendal
- § Kompendium til forelæsningserne i Det Moderne Danmark, AAU 2010
- § Rienecker, Lotte, Peter Stray Jørgensen m.fl.: (2005) (3. udg.): *Den gode opgave – håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. Samfundslitteratur.
- § Kompendium til Projektstyring og projektledelse samt Problemorienteret projektarbejde, AAU 2010
- § Rienecker, Lotte (2005)(3. udg.): *Problemformulering på de samfundsvidenskabelige uddannelser*, Samfundslitteratur.

Artikler i kompendier

- § Steen Bo Frandsen: "The Discovery of Jutland. The Existence of a regional Dimension in Denmark between 1814 and 1864", i: Niels Arne Sørensen (ed.)(1995) *European Identities. Cultural Diversity and Integration in Europe since 1700*, Odense University Press, s. 111-125.
- § Jens Tonboe (2002): *Værdiernes geografi*. I Jørgensen, Torben Beck & Kurt Klaudi Klausen (red.): *Territorial dynamik*. Magtudredningen, s. 205-225, Aarhus Universitetsforlag.
- § Uffe Østergaard (1996). *Stat, nation og national identitet* i Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels forlag. S 474-493
- § Bogason, Peter (1996) *Forvaltning og stat, Systime*, s. 29-43
- § Giddens, Anthony (1995), *Sociologi. En kort men kritisk introduktion*. Hans Reitzels Forlag, s. 11-31.
- § Gundelach; Peter (1998) "Sociale bevægelser og samfundsændringer. Nye sociale grupperinger og deres organisationsformer ved overgangen til ændrede samfundstyper". *Politica*, s. 73-98.
- § Easton, David (1998), "Om at analysere politiske systemer", s. 29-46. I *Grundbogen i Statskundskab*, Akademisk forlag
- § Jørgen Goul Andersen (1998). *Politik og samfund i forandringer*, Columbus s. 17-35
- § Palle Bruus, "Det socialpolitiske gennembrud – fra Bismarck til Steincke", i: Ole Høiris & Thomas Ledet (red.)(2009) *Modernitetens verden*, Aarhus Universitetsforlag, s. 397-414.
- § Olesen, Thorsten Borring & Villaume, Poul (2005) *I blokopdelings tegn*

- 1945-1972 (Dansk Udenrigspolitik Historie, bd. 5), Gyldendal, s. 746-765.
- § Jørgen Goul Andersen (1998). Politik og samfund i forandringer, Columbus s. 109-136
  - § Sornn-Friese, Henrik (2007), *Hvad er en virksomhed? Erhvervsøkonomisk teori og analyse*, Forlaget Samfundsfagslitteratur, kap. 1 (det er en svær tekst formentlig, fordi den er abstrakt og rummer mange teorier. I forelæsningen vil jeg hjælpe jer med at få styr på den).
  - § Harste, Gorm: Postindustrialisme, kulturkritik og risikosamfund. I Andersen, Heine og Lars Bo Kaspersen (red.): *Klassisk og moderne samfundsteori*. Hans Reitzels Forlag, 1996 s. 415-436
  - § Gundelach, Peter: *Værdiopløsning eller værdiforandring? Kap. 2 i Gundelach, Peter (red.): Danskernes værdier 1981-1999*. Hans Reitzels Forlag, 2002.
  - § Larsen, Christian Albrekt (2007) '*Bevægelse: Partierne halser efter vælgerne*' i Politiken den 16.11.2007
  - § Larsen, Jørgen Elm (2000), "*Klassebiografi og individuel biografi*". Social Kritik, nr. 67, s. 59-77.
  - § Lars Skov Henriksen & Jacob Skjøtt-Larsen: *(Mis)tillidens sociale differentiering*. Under udgivelse
  - § Albrekt Larsen (2008), *Danskernes nationale forestillinger*, Aalborg Universitetsforlag, kapitel 4 (s. 27-35) og kapitel 7 (s. 63-77)
  - § Senge, Peter (2000): *Den femte disciplin*, Kapitel 1: s 13-24. Forlaget Klim.
  - § Kildedal, Karin og Kirsten Mejlvig (2009): *Det samfundsvidenskabelige fællessemester. Projektgruppens læringsrum. Team samarbejde*. (s1-13). Institut for Sociologi, Socialt arbejde og Organisation, Aalborg Universitet.
  - § Storch, Jacob (red) og Thorkil Molly Søholm (red) (2008): *Teambaserede organisationer i praksis. Ledelse og udvikling af team*, Kapitel 2: side 75-94
  - § Michael A. West (2005): *Teamwork – Metoder til effektivt samarbejde*, kapitel 1: side 19-34 og Kapitel 3: side 47-58, ErhvervsBogklubben, JP Masster
  - § Dalsgaard, Charlotte, Tine Meisner & Kaj Voetmann (red) (2007): *Forvandling. Værdsættende samtale i teori og praksis*. (s 31-59). Dansk Psykologisk Forlag.
  - § Madsen, Benedicte: *Organisationens dialogiske rum i Alrø*, Helle (red.) (1996): *Organisationsudvikling gennem dialog*, side 9-40, Aalborg Universitetsforlag.
  - § Senge, Peter (2000): *Den femte disciplin*, Kapitel 12: side 205-235. Forlaget Klim.
  - § Vindeløv, Vibeke: *Konfliktmægling. En reflektiv model* (2008): Kapitel 7: side 125-131, Jurist- og økonomforbundets Forlag.
  - § Olsen, Poul Bitsch og Kaare Pedersen (2008): *Problemorienteret projektarbejde*, Kapitel 6: side 97-123. Roskilde Universitetsforlag.
  - § Krogstrup, Hanne Kathrine (2007): *Evalueringsmodeller*, kapitel 3: side 40-54 samt kapitel 8: side 117-128, Academica

- § **Illeris, Knud: *Læring* (2006): Kapitel 3: side 35-43. Roskilde Universitetsforlag.**
- § **Haslebo, Maja Loua: *En anerkendende udforskning af selvledelse*, side 125-148 i Kürstein, Sanina (red) (2010): *Selvledelse og fællesskaber*, Erhvervspsykologiserien, Dansk Psykologisk Forlag.**
- § **Olsen, Poul Bitsch & Kaare Pedersen (1997): *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*, Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 1, s. 11-27**
- § **Kolmos, Anette, Flemming K. Fink & Lone Krogh (2004): “The Aalborg Model – Problembased and project-organized learning”. I Anette Kolmos, Flemming K. Fink & Lone Krogh (red.) *The Aalborg PBL Model. Progress, Diversity and Challenges*. s. 9-18. Aalborg Universitetsforlag**
- § **Olsen, Poul Bitsch & Kaare Pedersen (1997): *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*, Roskilde Universitetsforlag. Kapitel 9**